

Мән Явәш территори пайё

ПАЯНХИ ЯЛ

#регроекты #нацоекты

Мән Явәш территори пайне 4 ял көрөт –
Мән Явәш, Уйкас Явәш, Сәкалла Явәш, Талхир

Проект Вәрнар муниципалл округтә пулашнине пурнаса көрөт

Кашни түпе хывни пелтерешлө

Территори пайенсә есә-хелә, тәпрен илсен, ыраңти халәх хушәвә-сәнәвәсене пурнасласа пырасси сичне йөркеленет. Ыйтәвәсем вара яллә тәрәхсенче кирек әста та чылай. Саванпа та тачә пәрлөхре, пәр шухәшлән тәрәшмасәр, халәх еңчен әнлану пулмасан әнәслә әслесе пыма йывәр. Ялсенчи улшәну-сәнәтү пәтәмәшле администраци, старостәсем, савән пекех мәнпур пусарулла сәнсем хастар хутшәнинчен килет.

Мән Явәшри территори пайән тәсләхәле те, акә, тәван ен аталанәвән тәп сүл-йөрә пәрлөхә ес пулнине куратпәр. Ку тәрәх Мән Явәш, Уйкас Явәш, Сәкалла Явәш тата Талхир яләсене пәрлөштөрөт. Халәх вәсене маттур, тәрәшуллә, обществәлла есәсчә активлә.

– Чи пелтерешлө йөйтүсән шутәне те халәхшән чи кирлисем – урамсемле сүлсене хәтләләтәссә, инфраструктура объектәсене пахаләхлә тытса тәрасси, сәнсене пурәнма лайәх условисем тәвәсси, пушар хәрүсәрләхәле йөркеләхе тивәстәрәсси тата ытти нумай-нумай самант. Вәсем кунта пурәнәкән сәнсен әнәсләхне түрәмбән пырса тивәсчә, савәнпа та пәр-пәр пусарәва сүл париччен ял-йышпа сүтсе явәсси, кашнин шухәшә-канәшәсене пеләсси йәлләра. Чылайәшән хастарләхне, сав шутра – пәшәрхәнәвәсене пелтеринине, кура ентә проблемәллә йөйтүсене сийәнкчә округ тимләхне кәларма май килет, – паләртәтәт пай пусләхә Юрий Туринге.

Паянхи кун территори пайне көрәкән ялсенче 496 кил-хушаләх шутра тәрәтә, 120 енне – дача ыраңне кәна килсе сүрәкәнисем. Ял сәннисем мән авалтан пыракән йәларан пәрәнмәсчә – ыыләх-чәрлөх йышлә тытасчә, пахчи-анкартиәле те тупәшлә усә курачә. Тар тәкса вай хунинчен пурнас шайән усәмә килет: кил-сүрчәсем хәтлә, хушәләхри ес-пуса сәмәлләтма техники-машини те пур. Хәйсә есчә маттур ертсе пыракән уйрәм предпринимәтәсем (сав шутра – фермер та) чылай ку тәрәхра.

Унсәр пүснә, кунта округри чи усәмлә йл хушаләх предпритийәсенчән пәри – «Мураты» производство кооперативә – еслесе пыратә. Ял хушаләх пелтерешлө сәрсән тәп пайәнчә шәпах ку хушаләх тәрләрән културәсене туса илесе-сипе әнәслә тимлет. Савән пекех хәшпәр участоксем – хресчен-фермер хушаләхән, уйрәм сәнсен әллинчә. Каламалла, ыраңти администраци, сәрсәне пушә ырттарас мар тәсе, Ульянов ячәллә колхозән пулнә пайсене кадастр үчетне тәрәтәссипе, вәсене сәврәнәша көртәссипе үнчәнчи сүлсенчә сине тәрә тәрәшнә.

Тимләхе илмеллә йөйтүсән нумай, паллах. Сәпах та тәп задәчә-сәнчән пәри – ялсене хәтләх көртәсси – яланах уйрәмән тәрәтә. Унпа сыхәннә кәткәс самантсене пәр кунта татма сүк ентә, ытларәхәшә пәчәк мар уқса-тәнкә «ыйтәсчә». Апла пулин те пәрлөхә вәйпа сахал мар шухәш-тәлләве пурнаса көртнә юлашки сүлсенчә.

– Кирек кам та хәй пурәнәкән юратнә ыраңа илмелпәрәх, хәтлә-

Мән Явәш хастарәсем Ю. Турингеле пәрлө.

рах тәвәшән. Эпир те сәк тәлләве мала кәларатпәр. Инфраструктура та сәнәтәс, ыраңти мәнпур сүлсене те йөркәне көртәс килет... Тумалли-пурнасламалли ку сүмәнчә, асәрхаврах, аңчә финан с майәсем сителәкәсәр. Савәнпа та уқса-тәнкә тивәсчә федераци проектәсене, республика программисене активләрах хутшәнма тәрәшәтпәр. Вәсем пулашнине хәшпәр хәтләх мәрәпратийәсене пурнаса көртмә пултартамәр, – пелтерчә Мән Явәш территори пайән ертүсә Юрий Туринге.

Ял сәннисемшән пелтерешлө пуләнсәнчән, акә, юлашки сүлсенчи сывләх сыхләвәнчи пахаләхлә улшәну сене асәнмалла. «Сывләх сыхләвә» наци проектне пула 2021 сүлтә Сәкалла Явәшра сәнә фельдшерпа акушер пунктчә пациентсе-

нә йышәнма тытәннә. Рассей Прәзидәнчән Указәне пурнасланәкән Сывләх сыхләвән пәрәремәшле звеновән модернизациән программиле вара пелтәр Мән Явәшри врач офисә тәплә йосава көтәс илнә. Ылмашу сәм кураймлә: сүрт «сәнпичә», тәрри, чүречи-аләхә, мәнпур система таранәх.

Пусарулла бюджет программисине те туйса илнә Мән Явәш тәрәхәнчә пурәнәкәнисем. Унта халәх хәй сәннә проектәсипе хутшәннә. Пелтәр те пелтерешлө пусару есә кәнә – Уйкас Явәшра Молодежная урамри юшкәнпа тулнә пәвене тәсәтәс тирәйленә. 2021 сүлтә Мән Явәш ялән масарә сичнә йөркә көртәссипе тимленә.

Сүлсене пахаләхлә тытә тәрәсси пири калас-тәк, ку йөйтү пәрмаях асәрхавра. Сәнсене

сүрәме тата техникәна көрәсе тухма чи кәткәс лаптәксене, уйәрнә уқса-тәнкә виәсине кура, сүл-йөр фончән шүчәле те юсаса пыма тәрәшәсчә. Ку уқса-тәнкәле кәсал Мән Явәшри Шкул урамәнчи 203 метр участка сәнәтнә, пелтәр – Коммунальная урамра 246 м тәрәшә. 2021 сүлтә вара сүл юсавә ку ялтах Школьная, Воробьев урамәсәнчи уйрәм участокәсчә иртнә.

Хәтләх тәлешәнчи ытти йөйтүсән те тимләрхән тухмасчә. Унчәнчи сүлсенчә, сәмахран, савән пекех ферма сывәхәнчи пәвене тәсәтәссипе тата ытти пысәк есәсене пурнасләнә. Пелтәр Мән Явәшра контейнер площадкисене ыраңсәртәнә, кәсал вара спорт площадки тәвара карта тытса сәврәннә.

Сәкән евәр хәтләх есәсәм, финан с майәсене кура, пурнаса көрәсе

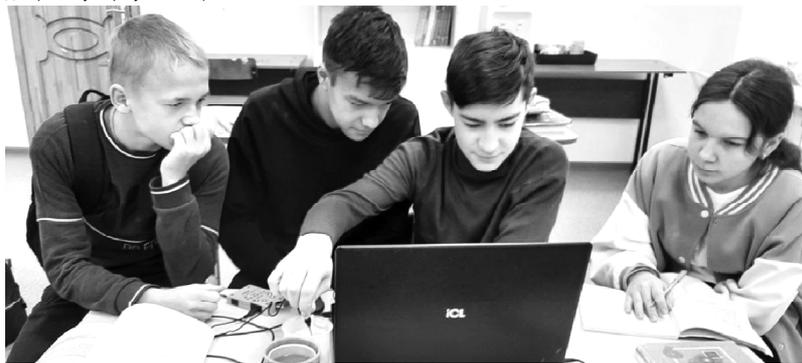
пырәсчә. Апла пулин те сивчә, кунта пурәнәкәнисене пәшәрхәнтаракән йөйтүсән татах та сахал марринә пәләртәтәт пай пусләхә. Кашни ялтах сүл-йөр юсавне тәсәмалла, урамсене сүлтәпа тивәстәрәссине кирлә пек йөркәлелмеллә, юшкәнтан тәсәтәмлә пәвәсем те пур... – проблемәллә йөйтүсән, чән та, нумай. Вәсене тәтса парәссипе округ ертүләхәле тачә сыхәнса тимлеме паләртнә.

Сәпах та, каламалла, хәтләх вәл сәнәтү-юсавпа, уқса-тәнкәле сыхәннә ырләх кәна мар. Тавралли тирпәй-илеме пирәнтен кашни-өх хәйән түпине хывни те кирлә. Акә, кил-сүрт үмне сүп-сәпран тәсәтәни, обществәлла ыраңсене экологи суботникәсене тухни – пәтәмләх хамәршән. Пәрлө кар тәрәсан сәкә йывәр та мар, туслә ес кәнамаләх кәна.

Мән Явәш тәрәхән сәннисем ку енәле чәннинәх маттур. Акә, вәсем тавралләхә симәслентәрәссипе хастарләх кәартни сичән район хәсәтәчәне те пәрә мар мухтаса сярнәччә. Вәсем сүркүнне-көркүнне ир-тәкән экологи суботникәсәм вәхәтәчәне тәслә йышпа сәршәр йывәс-тәм ләртәс хәвәрәсчә. Пархатарлә пусарура асисем те, шкул вәрәнчәнчәсем те активлә.

Ял сәннисән пәрлөхә есрә кәна мар, канура та, спорт-култура мәрәпратийәсәнчә те аван кураңатә. Пысәкү явәсем, ял күнәсем... – йышлә пухәнса, юрә-ташә ытәмәнчә, спорт тупәшәвәсәнчә иртәсчә. «Пәрлөхә – әнәсү, тәп вәй тәнинә» вәсем хәйсән тәсләхәле сирәпләтәсчә.

Ирина ЯКОВЛЕВА

Ачасем «Усәм точкинчә» аталанащә.

Сәкалла Явәшри сәнә ФАП.

Мән Явәшәлла каякан сүл юсавә.